

Выводы. Подводя итог, необходимо отметить, что именно учет особенностей управления финансовой результативностью субъектов реального сектора экономики дает возможность комплексного рассмотрения данного процесса. Однако, с целью правильного, качественного управления финансовой результативностью субъектов реального сектора экономики актуальным становится разработка концепции управления с позиции системного подхода, что станет предпосылкой к достижению их устойчивого финансового состояния.

Список литературы: 1. Мескон М. Х. Основы менеджмента / Мескон М. Х., Альберт М., ХедоуриФ.; пер. с англ. О. И. Медведь. – 3-е изд. – М. : Вильямс, 2007. – 664 с. 2. Анфилов В.С. Системный анализ в управлении: [учебн.пособие] / В.С. Анфилов. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 368 с. 3. Гончарова І. В. Оцінювання системної ефективності функціонування і розвитку промислових підприємств : [монографія] / І. В. Гончарова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 480 с. 4. Зікунова І.В. Управление финансовой результативностью компании : [учебн.пособие] / И. В. Зікунова. – Хабаровск: РИЦ ХГАЭП, 2006. – 124 с. 5. Анисимов О. С. Новое управленческое решение: сущность и пути формирования / О. С. Анисимов. – М. : Экономика, 2002. – 304 с. 6. Райзберг Б.А. Управление экономикой: [учебник] / Б.А. Райзберг, Р.А. Фатхутдинов. – М.: ЗАО «Бизнес-школа» Интел-синтез, 1999. – 784 с. 7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Надійшла до редколегії 28.09.2013

УДК 338.1

Особенности управления финансовой результативностью субъектов реального сектора экономики / Вознюк А. В. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 52(1025). – С. 28–37. – Бібліогр.: 7 назв.

У статті розглядаються внутрішні фактори, що впливають на управління фінансовою результативністю суб'єктів реального сектора економіки, проаналізовано показники, що відображають їх економічний стан. На основі цього виявлено особливості управління фінансовою результативністю суб'єктів реального сектора економіки.

Ключові слова: фінансова результативність, особливості управління, фактори, реальний сектор економіки.

The article discusses the internal factors influencing the financial performance management of the real economy sector subjects, analyzed indicators reflecting their economic condition. Based on this features of the financial performance management of the real economy sector subjects have identified.

Keywords: financial performance, management features, factors, the real economy sector subjects.

УДК 338.2:338.984:519.86

УДК 658.14

А. П. ГОРПИНЧЕНКО, аспірант. ХДУХТ, Харків

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ В ЗАГАЛЬНІЙ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено механізм формування та реалізації політики управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства як складової підсистеми його загальної та фінансової стратегії розвитку. Визначено пріоритети управління на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях, виокремлено складові функціональні стратегії управління власними та позиковими фінансовими ресурсами,

© А. П. Горпинченко, 2013

запропоновано використання процесного, системного і ситуаційного підходів до управління фінансовими ресурсами на торговельному підприємстві.

Ключові слова: стратегія розвитку, політика управління, фінансові ресурси, фінансова стратегія і тактика, торговельне підприємство.

Вступ. В системі побудови ефективного менеджменту підприємства одним з вихідних положень є розуміння того, що фінансові ресурси є ключовим елементом ресурсної бази його функціонування. Фінансово-господарська діяльність суб'єктів господарювання передбачає процеси формування, використання та відтворення різних видів ресурсів: матеріальних, трудових, фінансових, між якими повинна дотримуватися певна рівновага. Для формування механізму якісного та ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства, необхідно дотримуватися принципів системності та комплексності, що стає особливо актуальним є у зв'язку із економічною та політичною нестабільністю у світі, глобалізацією бізнесу, збільшенням підприємницьких ризиків та жорсткістю конкуренції.

Економічний розвиток торговельних підприємств на основі розширеного відтворення, у першу чергу, залежить від їхнього достатнього забезпечення усіма видами ресурсів. Практика показує, що для вітчизняних підприємств торгівлі найбільш дефіцитними є фінансові ресурси. Вони є найбільш мобільними, що в умовах високого динамізму зовнішнього середовища та мінливої ринкової кон'юнктури виступає ключовим фактором ефективності. Рівень фінансового потенціалу й умови фінансових ринків розширюють або обмежують можливості формування торговельними підприємствами достатнього обсягу фінансових ресурсів. Все це зумовлює необхідність розробки ефективної політики управління фінансовими ресурсами як одного з найважливіших елементів в загальній стратегії діяльності та розвитку торговельних підприємств.

Аналіз основних досягнень і літератури. Значний внесок у розвиток теорії управління фінансовими ресурсами підприємств зробили як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, а саме: І.Ю. Бланк, Ю.Ф. Брігхем, Д.К. Ван Хорн, О.Д. Василик, О.Д. Заруба, О.І. Кулинич, Д. Коллис, Л.О. Лігоненко, А.А. Мазаракі, С. Монтгомери, К.В. Павлюк, В.Ф. Палій, А.М. Поддєрьогін, Ж. Рішар, Д.Г. Сігел, В.І. Терьохін, О.О. Орлов, Р.Н. Холт та ін.

Проте, і на сьогодні залишаються актуальними питання, пов'язані з розробкою та реалізацією ефективної стратегії і тактики управління фінансовими ресурсами підприємств, зокрема, торговельних, як цілісної системи, підпорядкованої єдиній фінансовій і генеральній стратегії функціонування та розвитку підприємства в сучасних умовах невизначеності та ризиків, що притаманні мінливому ринковому середовищу.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження механізму формування та реалізації політики управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства як складової підсистеми його загальної та фінансової стратегії розвитку.

Матеріали досліджень. Управлінська діяльність – це один з найважливіших чинників функціонування й розвитку торговельних підприємств в умовах ринкової економіки. Вона постійно вдосконалюється у відповідності з об'єктивними вимогами фінансово-торгівельної діяльності, ускладненням міжгосподарських зв'язків, підвищенням ролі споживача у формуванні попиту на той чи інший асортимент товарів.

Управління торговельним підприємством передбачає створення єдиної, раціональної, чітко та безперервно функціонуючої системи з певними цільовими установками та взаємопов'язаними елементами. Управління фінансовими ресурсами слід розглядати як найважливішу складову загальної системи управління підприємством [1].

Управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства є складним процесом, який треба розглядати як процес прийняття і здійснення управлінських рішень, спрямованих на оптимальне формування, раціональне та ефективне використання, відтворення та нарощення фінансового потенціалу підприємства з метою досягнення поставлених стратегічних, тактичних і оперативних цілей, забезпечення стійкого функціонування і подальшого розвитку підприємства [1].

У відповідності з визначеними пріоритетами та ієрархією організаційної структури в управлінні фінансовими ресурсами торговельних підприємств можна виділити три основні рівні – стратегічний (генеральний), тактичний (функціональний) та оперативний (короткотерміновий).

Під фінансовою стратегією підприємства розуміється формування системи довгострокових цілей фінансової діяльності й вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Фінансова стратегія є частиною загальної стратегії підприємства. До основних етапів процесу формування фінансової стратегії підприємства відносять [3]:

- визначення загального періоду формування фінансової стратегії;
- дослідження впливу чинників зовнішнього фінансового середовища та кон'юнктури фінансового ринку;
- формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства;
- конкретизація цільових показників фінансової стратегії за періодами її реалізації;

– розробка фінансової політики за окремими аспектами фінансової діяльності, що є найбільш відповідальним етапом формування фінансової стратегії.

Фінансова політика являє собою форму реалізації фінансової ідеології і фінансової стратегії підприємства в розрізі найбільш важливих аспектів фінансової діяльності на окремих етапах її здійснення. На відміну від фінансової стратегії в цілому, фінансова політика формується лише по конкретним напрямкам фінансової діяльності підприємства, які потребують забезпечення найбільш ефективного управління для досягнення головної стратегічної мети цієї діяльності.

Оцінка ефективності розробленої фінансової стратегії та фінансової політики є заключним етапом розробки фінансової стратегії підприємства і здійснюється за наступними основними параметрами:

- узгодження фінансової стратегії підприємства із загальною стратегією його розвитку;
- узгодженість фінансової стратегії підприємства з передбаченими змінами зовнішнього середовища;
- внутрішня збалансованість фінансової стратегії та фінансової політики;
- рівень реалізованості фінансової стратегії та фінансової політики;
- прийнятність рівня ризиків, пов'язаних з реалізацією фінансової стратегії та фінансової політики;
- результативність розробленої фінансової стратегії та фінансової політики торговельного підприємства.

Результати досліджень. Політика управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства є невід'ємною складовою формування його загальної (генеральної) стратегії розвитку, зокрема, фінансової стратегії, в межах якої необхідно розробити та реалізувати наступні функціональні стратегії: управління формуванням власних фінансових ресурсів; управління залученням позикових фінансових ресурсів; оптимізація структури та вартості джерел фінансових ресурсів (капіталу); управління розміщенням фінансових ресурсів в активи (необоротні та оборотні); формування раціональної структури активів і капіталу; управління товарними запасами; управління грошовими потоками; управління використанням фінансових ресурсів в процесі операційної, інвестиційної, фінансової діяльності; управління фінансовими результатами (доходами, витратами, прибутком); управління фінансовим станом (фінансовою стійкістю, ліквідністю, платоспроможністю); управління фінансовими ризиками в процесі формування та використання фінансових ресурсів; організація своєчасного моніторингу, систематичного контролю, аналізу та оцінки

ефективності реалізації політики управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства (рис. 1).

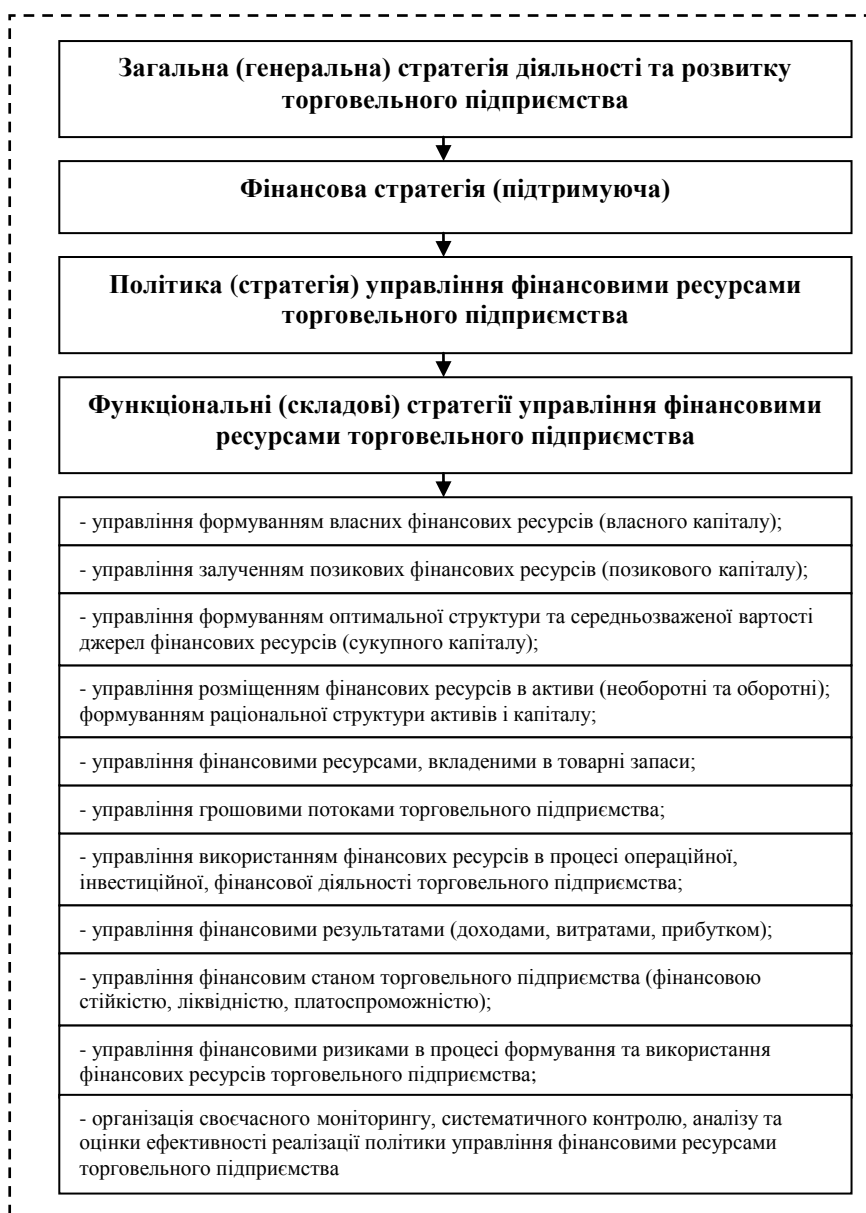

Рис. 1 – Формування політики управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства

Пріоритетом управління на стратегічному рівні є забезпечення необхідним обсягом фінансових ресурсів найбільш вагомих (у відповідності з встановленими довготерміновими цілями) проектів, заходів та операцій, результатом яких можуть бути значні зміни фінансового стану торговельного підприємства, різка зміна структури та величини усіх господарських засобів (активів) та джерел їх утворення (пасивів).

Для кожної із функціональних стратегій в рамках політики управління фінансовими ресурсами необхідно розробити систему тактичних заходів, що

спрямовані на їх реалізацію в розрізі окремих цілей та аспектів торговельно-фінансової діяльності в рамках окремих часових періодів, на основі узгодження внутрішніх можливостей підприємства з умовами зовнішнього середовища. Функціональна направленість тактичного рівня управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства полягає у формуванні, розподілі та використанні необхідної кількості фінансових ресурсів для забезпечення основних напрямків його діяльності (закупівлі товарів, транспортуванні, зберіганні товарних запасів, формуванні асортименту, реалізації товарів, обслуговуванні покупців тощо).

Під оперативним управлінням розуміється комплексна система заходів з формування, розподілу та контролю за фінансовими ресурсами для забезпечення поточної діяльності підприємства в межах виконання короткотермінових та середньотермінових планів.

Пріоритетом управління для оперативного рівня є ефективне використання наявних фінансових ресурсів. Серед задач, що вирішуються в рамках оперативного управління, особливе місце займає прив'язка систем фінансових планів та управлінської звітності в єдину інтегровану інформаційну систему управління фінансовими ресурсами підприємства. Така єдина інтегрована система дозволяє забезпечити контроль за виконанням запланованих ключових стандартів діяльності як на усіх рівнях структури управління, так і в рамках часових інтервалів, що визначені довготерміновими та короткотерміновими планами.

Важливою складовою системи управління фінансовими ресурсами торговельного підприємства є формування якісного та повного інформаційного забезпечення як головної вимоги його конкурентоспроможності. Від своєчасного отримання достовірної інформації та її оперативної обробки повністю залежить якість і своєчасність управління усіма напрямками діяльності торговельного підприємства, у тому числі, управління його фінансовими ресурсами.

Побудова системи управління фінансовими ресурсами на торговельному підприємстві повинна базуватися на основних підходах, що виділяються в теорії та практиці управління, а саме: процесному, системному і ситуаційному.

Процесний підхід трактує управління як серію безпосередніх взаємопов'язаних дій. Ці дії, кожна з яких сама по собі вже є процесом, значною мірою визначають успіх управлінської діяльності. Вони дістали назву «управлінські функції». Кожна управлінська функція – це також процес. Отже, процес управління являє собою суму всіх функцій (рис. 2).

Системний підхід в управлінні означає, що система – це деяка цілість, що складається із взаємозалежних частин, кожна з яких певною мірою характеризує ціле. Згідно з системним підходом треба розглядати підприємство як сукупність

взаємопов'язаних елементів, що орієнтовані на досягнення певних цілей і тісно переплетені з зовнішнім середовищем.

Рис. 2 – Функції управління фінансовими ресурсами підприємства на основі процесного підходу

Підприємство отримує із зовнішнього середовища інформацію, матеріальні, трудові, фінансові ресурси. Ці компоненти мають назву «входи». У процесі перетворення ці входи перетворюються на підприємстві у продукцію або послуги, вони і є «виходами». Якщо організація управління ефективна, то в процесі діяльності утворюється додаткова вартість.

Ситуаційний підхід ґрунтується на тому, що пріоритетність методів управління визначається ситуацією. Через те що існує безліч чинників як у самій організації, так і у зовнішньому середовищі, не існує єдиного «кращого» методу управління. Щодо конкретної ситуації найефективнішим є той, що найбільш повно відповідає її суті.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що торговельним підприємствам необхідно використовувати комплексний підхід до управління своїми фінансовими ресурсами. В умовах трансформації ринкових відносин та нестійкої економічної та фінансово-кредитної кон'юнктури підвищується роль вибору фінансової стратегії і відповідної тактики підприємства щодо управління процесом формування та використання своїх фінансових ресурсів.

Сучасна практика управління вимагає створення нових, ефективних підходів до управління фінансовими ресурсами підприємств, що дозволять забезпечити досягнення необхідного рівня фінансової безпеки підприємства і нададуть можливість досягнути ефективного рівня використання усіх видів ресурсів, в першу чергу, фінансових.

Процес управління фінансовими ресурсами на підприємствах торгівлі повинен базуватися на таких засадах:

- управління фінансовими ресурсами – це система, яка містить у собі принципи, методи, способи та інструменти, призначені для організації їх руху відповідно до дії об'єктивних економічних законів, вимог законодавчо-нормативних актів і економічних інтересів власників підприємств;
- виступаючи самостійною системою, управління фінансовими ресурсами одночасно є складовою частиною системи загального й фінансового менеджменту підприємства;
- управління фінансовими ресурсами підлегле реалізації загальної стратегії торговельного підприємства й покликане забезпечувати його нормальне функціонування й економічний розвиток;
- створення системи управління фінансовими ресурсами має свою внутрішню логіку, яка визначає дотримування й послідовність здійснення певних процедур і етапів;
- модель управління – це організаційна система, за допомогою якої досягається висока якість формування, розміщення, використання, відтворення та нарощення фінансових ресурсів торговельного підприємства;
- індикатором якості управління фінансовими ресурсами виступає рівень забезпечення ними підприємства, адекватний його фінансовому потенціалу, а також підвищення ефективності їх використання, яке забезпечує динамічний розвиток і зростання капіталізації торговельного підприємства;
- процес управління фінансовими ресурсами повинен передбачати визначення потреби, доцільності, результатів і наслідків формування й використання фінансових ресурсів; встановлювати критерії та нормативи, які дозволяють оцінити рівень досягнення намічених цілей і ефективність здійснення політики управління фінансовими ресурсами на підприємствах торгівлі.

Список літератури: 1. Мазаракі А. А. та ін. Економіка торговельного підприємства. Підручник для вузів / Під ред. проф. Н. М. Ушакової. – К. : Хрещатик, 1999. – 800 с. 2. Фінанси підприємств : підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк [та ін.]. – К.: КНТЕУ, 2006. – 491 с. 3. Фінансовий менеджмент : Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2005. – 535 с. 4. Фінансова енциклопедія / О. П. Орлюк, Л. К. Воронова, І. Б. Заверуха [та ін.]; за заг. ред. О.П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 472 с. 5. Коллис Давид Дж., Монтгомери Вільям А. Корпоративная стратегия: ресурсный поход / Д. Коллис, С. Монтгомери // М. : ЗАО «Вілья-Бизнес», 2007. – 400 с.

Надійшла до редколегії 25.10.2013

УДК 658.14

Формування політики управління фінансовими ресурсами в загальній стратегії розвитку торговельного підприємства / Горпинченко А. П. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. – Х. : НТУ «ХПІ», 2013. – № 52(1025).– С. 37–45. – Бібліогр.: 5 назв.

Исследован механизм формирования и реализации политики управления финансовыми ресурсами торгового предприятия как составляющей подсистемы его общей и финансовой стратегии развития. Определены приоритеты управления на стратегическом, тактическом и оперативном уровнях, вычленены составные функциональные стратегии управления собственными и заемными финансовыми ресурсами, предложено использование процессного, системного и ситуационного подходов к управлению финансовыми ресурсами на торговом предприятии.

Ключевые слова: стратегия развития, политика управления, финансовые ресурсы, финансовая стратегия и тактика, торговое предприятие.

The mechanism of formation and realisation of a policy of management by trade enterprise financial resources as making subsystem of its general and financial strategy of development is investigated. Management priorities at strategic, tactical and operative levels are defined, compound functional strategy of management by own and extra financial resources are isolated, use of process, system and situational approaches to management of financial resources on trade enterprise is offered.

Keywords: strategy of development, the politician of management, financial resources, financial strategy and tactics, trade enterprise.

УДК 681.83

Р. Г. ДОЛІНСЬКА, проф., НТУ «ХП»;

Б. Г. ЗАВГОРОДНИЙ, магістрант, НТУ «ХП».

ВДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ КАНАЛІВ РОЗПОДІЛУ І ЗБУТУ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА МСП

Висвітлені особливості формування міжнародних каналів розподілу і збуту промислової продукції тривалого використання, що виробляються малими і середніми підприємствами. Визначено напрямки вдосконалення міжнародних каналів розподілу та збуту продукції тривалого використання для малих і середніх підприємств.

Ключові слова: малі і середні підприємства, міжнародні канали розподілу і збуту промислових товарів, методи визначення структури каналу розподілу і збуту.

Вступ. Нині дедалі важчим стає розмежування внутрішнього та зовнішнього ринків, яке каталізує лібералізація зовнішньоекономічної діяльності. Малий і середній бізнес, який чутливо реагує на коливання зовнішньої та внутрішньої кон'юнктури, складає підґрунтя функціонування світової економіки, сприяє її транснаціоналізації, глобалізації, підвищенню конкурентоспроможності національних економічних комплексів.

Аналіз досліджень та літератури. Найбільш детально розвиток управлінської системи міжнародної дистрибуції висвітлено в роботах зарубіжних вчених: Деніелса Дж., Бауерсокса Д., Штерна Льюїса В., Ламберта Д.М., Авдокушкіна Є.Ф., Герчикової І.Н. та інших. Серед вітчизняних авторів процеси міжнародного розподілу і збуту продукції досліджувались в наукових працях Балабанової Л.В., Циганкової Т.М., Крикавського Є.В., Онищенко В.Ф., Чухрая Н.І. тощо,

Разом з тим не до кінця вивченими, дискусійними залишаються важливі аспекти зовнішньоекономічної діяльності малих і середніх підприємств (МСП),